7.12.2017

Eduskunnan lakivaliokunta
lav@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne asiassa U 25/2015 vp

Lausunto digitaalisten sopimusten direktiiveistä

1. Esitys

Komissio antoi 9 päivänä joulukuuta 2015 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi, jotka koskevat tavaran verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä sekä digitaalisen sisällön toimittamista (KOM (2015) 634 ja 635 lopullinen), ja direktiiviehdotuksiin liittyvän tiedonannon ”Digitaaliset sopimukset Euroopalle –Verkkokaupan potentiaalin hyödyntäminen” (KOM (2015) 633 lopullinen).

Direktiiviehdotukset yhdessä samanaikaisesti annetun verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävää siirrettävyyttä koskevan asetusehdotuksen (KOM (2015) 627 lopullinen) kanssa ovat ensimmäiset lainsäädäntöaloitteet, jotka on annettu digitaalisia sisämarkkinoita koskevan strategian (KOM (2015) 192 lopullinen) toteuttamiseksi. Strategia tavoitteena on luoda tarvittavat edellytykset verkkokaupan kasvun nopeuttamiseksi. Erityisesti tähän pyritään vähentämällä kustannuksia, jotka johtuvat erilaisista sopimusoikeudellisista säännöksistä jäsenvaltioissa, luomalla oikeusvarmuutta yrityksille, auttamalla kuluttajia hyötymään rajat ylittävän verkkokaupan eduista, vähentämään kuluttajille virheellisestä digitaalisesta sisällöstä aiheutuvia haittoja sekä ylipäätään luomalla kohtuullinen tasapaino yritysten ja kuluttajien välillä.

Säännökset digitaalisesta sisällöstä ovat EU-tasolla uusia eikä kansallisestikaan erityissäännöksiä tällaisista hyödykkeistä ole kuin kahdessa jäsenvaltiossa. Tavoitteena on estää se, että yhä useammat jäsenvaltiot säätäisivät omat säännöksensä ja että toimintaympäristö siten monimutkaistuisi. Tavaran verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä koskevat säännökset vastaavat sisällöltään pääosin kulutustavaroiden kauppaa ja takuuta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY säännöksiä. Merkittävä ero aikaisempaan on kuitenkin, että tavaran etäkauppaa koskevan uuden direktiivin ehdotetaan olevan täysharmonisoiva siten, että jäsenvaltiolla ei olisi oikeutta pitää voimassa tai säätää säännöksiä, jotka poikkeavat direktiivin säännöksistä.

Direktiiviehdotusta sovelletaan kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisiin etäsopimuksiin siltä osin kuin ne koskevat tavaran kauppaa. Sekä tavaraa että palvelua koskevaan sekasopimukseen direktiiviä ei siis sovellettaisi siltä osin kuin sopimus koskee palvelua. Direktiiviehdotuksen soveltamisalasta on suljettu pois digitaalisen sisällön toimittaminen silloinkin, kun se tapahtuu pysyvällä välineellä.

1.1 Suomen Yrittäjien (SY) kanta

SY:n katsoo, että lainsäädännön harmonisointi parantaisi edellytyksiä käydä rajat ylittävää kauppaa sisämarkkinoilla. SY yhtyy Suomen kantaan siinä, että ehdotukset eivät ole lainsäädännöllisesti selkeitä ja siten direktiivin esityksiä ei voida pitää onnistuneina. On myös tärkeää, että olisi riittävä tasapaino kuluttajien oikeuksien ja elinkeinonharjoittajien velvollisuuksien välillä. Sääntelyn tulisi olla kohtuullista huolellisen elinkeinonharjoittajan kohdalla.

SY:n näkemyksen mukaan esityksessä heikentää elinkeinonharjoittajien asemaa tilanteessa, jossa kuluttajalla olisi oikeus purkaa kauppa vähäisen virheen takia, yhdistettynä siihen, että kuluttajalla ei olisi enää velvollisuutta ilmoittaa virheestä määräajassa ja että virhettä koskevaa oletussäännöstä sovellettaisiin kahden vuoden ajan.

Direktiiviehdotuksen mukaan kuluttajalla ei olisi reklamaatiovelvollisuutta, vaan kuluttaja voisi ilmoittaa virheestä elinkeinonharjoittajalle milloin tahansa kahden vuoden vastuuajan kuluessa. Direktiiviehdotuksen mukaan virheen oletetaan olleen tavarassa luovutushetkellä, jos se ilmenee kahden vuoden tavaran luovutuksesta, ellei virheen tai tavaran luonteesta muuta johdu. SY:n näkemyksen mukaan tämä heikentäisi yritysten asemaa, pois lukien kestokulutushyödykkeiden ja taloelementtien sekä muiden rakennustarvikkeiden kaupan osalta.

Kuluttaja voisi purkaa kaupan sellaisissa tapauksissa, joissa tavarassa oleva virhe olisi vähäinen. Tämäkin heikentäisi yritysten asemaa.

Direktiiviehdotuksen mukaan virheestä vastaa vain myyjä, jolla on takautumisoikeus aikaisempiin myyjäportaisiin.

Kuten tavaran kaupassa, kuluttajalla ei olisi velvollisuutta reklamoida digitaalisessa sisällössä olevasta virheestä kohtuullisessa määräajassa. Toimituksen viivästyessä ainoa seuraamus direktiiviehdotuksen mukaan olisi sopimuksen välitön purku.

SY pitää valitettavana, että tavaran kauppaa ja digitaalista sisältöä koskevien säännösten monimutkaistaminen tulisi lisäämään näiden kaupasta koituvia riitoja.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Petri Holopainen
asiantuntija